

HALOGENDERIVÁTY UHLOVODÍKŮ

Odvozujeme od uhlovodíků náhradou jednoho nebo více atomů _____ nějakým _____, mezi které patří _____.

1. Vyberte vlastnosti, které se týkají halogenderivátů:

<i>rozpuštné ve vodě</i>	<i>nerozpuštné ve vodě</i>	<i>těžší než voda</i>	<i>lehčí než voda</i>	<i>nehořlavé</i>
<i>charakteristický zápach</i>	<i>jsou bez zápachu</i>	<i>polární charakter</i>	<i>nepolární charakter</i>	
<i>zdraví škodlivé</i>	<i>zdravotně neškodné</i>	<i>lehčí halogenderiváty jsou plyny</i>	<i>hořlavé</i>	
<i>lehčí halogenderiváty jsou kapaliny</i>		<i>velmi reaktivní</i>	<i>téměř nereagují</i>	

2. Doplňte vhodná slova do vět:

Rozdílná elektronegativita uhlíku a halogenu ovlivňuje vazbu, která je _____.

Se _____ protonovým číslem halogenu _____ polarizovatelnost vazby.

Tedy reaktivita halogenderivátů stoupá od _____ k _____.

3. U halogenderivátů se často setkáváme s **geometrickými** izomery. Zapište dva geometrické izomery 1,2-dichlorethenu a pojmenujte je.

4. Halogenderiváty se v praxi dokazují tzv. Beilsteinovou zkouškou. Popište tuto zkoušku a uveďte její výsledek.

5. Doplňte do textu výrazy uvedené v rámečku:

ozónovou	fluorované	hasící prostředky	freony
halogeny	freony	chladících zařízení	atmosféry

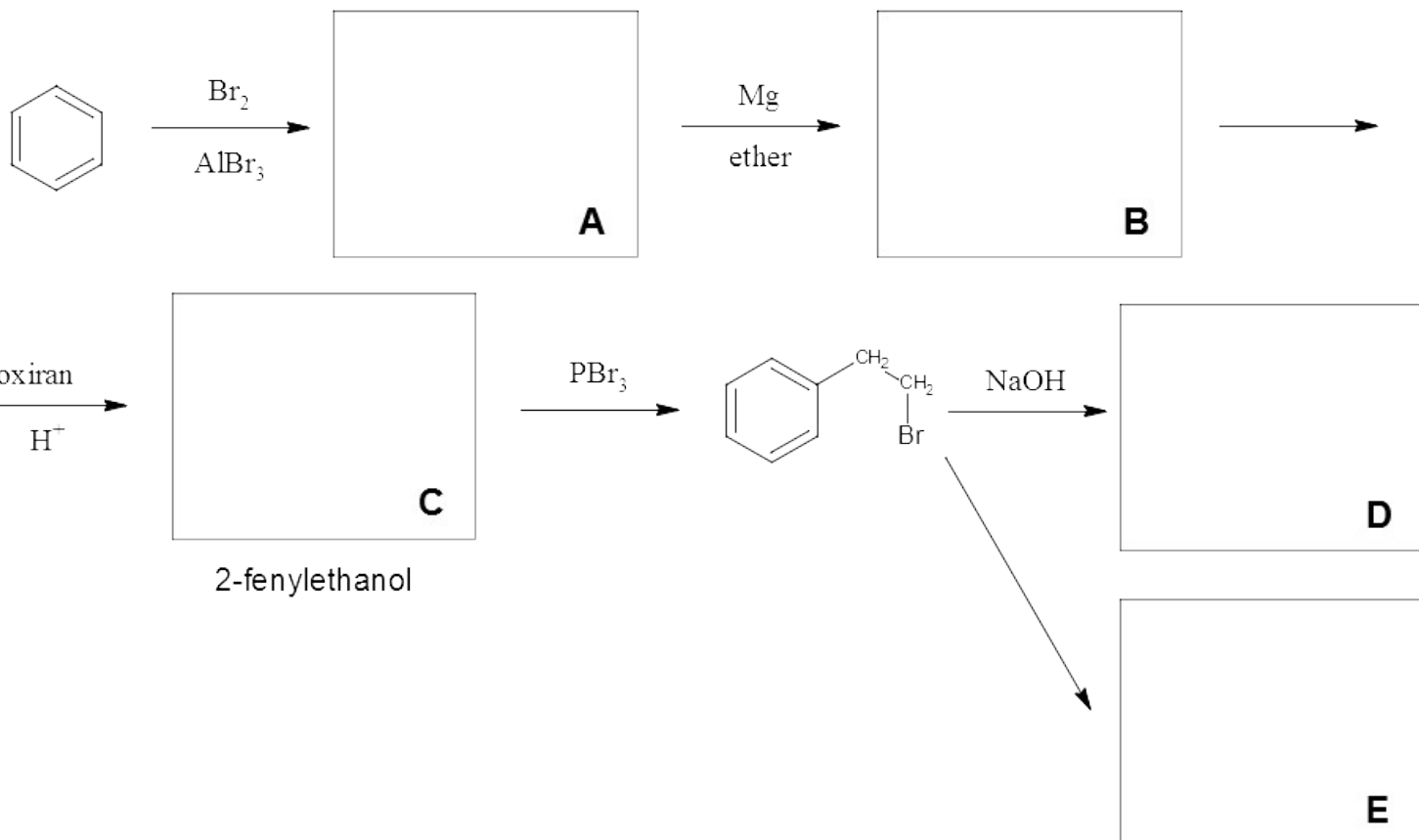

_____ deriváty alkanů obsahující ještě jiné _____ se nazývají _____. Tyto látky jsou nehořlavé, nejedovaté a chemicky inertní, proto se používaly jako náplň do _____, jako _____ a jako „nosné“ plyny sprejů. Všude ve světě se v současné době od tohoto jejich využití ustoupilo, protože _____ poškozují _____ vrstvu _____.

6. Spojte názvy, využití těchto halogenderivátů a napište jejich chemické vzorce:

trijodmethan	<i>podstatnou složkou insekticidů</i>
trichlormethan	<i>antiseptikum při ošetřování menších ran</i>
tetrafluorethylen	<i>výchozí surovina pro výrobu PVC</i>
tetrachlormethan	<i>k výrobě plastů s názvem Teflon</i>
dichlorbenzen	<i>k výrobě syntetického kaučuku</i>
chlorthen	<i>dříve používané narkotikum</i>
chlorthen	<i>chladivý sprej známý pod názvem Kelén</i>
gamexan	<i>rozpuštědlo mastných skvrn</i>
chloropren	<i>přípravek k hubení molů</i>

7. Doplněte vzorce a názvy látek A až D:

8. Do tří zkumavek s bromovou vodou přidáme postupně cyklohexan, benzen a ethen (popř. ethyn) a obsah protřepeme. Vysvětlete, proč se bromová voda odbarví jen v poslední zkumavce? Zapište chemickou rovnici.

9. Přiřaďte vzorec k obrázku, který vyjadřuje účinek dané látky. Určete, o jakou látku se jedná.

